

BÜTÜN ÖĞRENCİLERİN OKULU FİNLANDİYA OKULLARI

FINLAND SCHOOLS AS ALL STUDENTS' SCHOOLS

Ayşenur ÖZDEMİR

Fizik Öğretmeni

İzzet Baysal Anadolu Lisesi, BOLU

aysnozdemir@gmail.com

Geliş Tarihi/Received:

07/01/2017

Kabul Tarihi/Accepted:

17/04/2017

e-Yayım/e-Printed:

25/06/2017

Özgün Araştırma Makalesi/ Original Research Article

ÖZ

Finlandiya eğitim sisteminde başarının temel etkeni olarak öğretmenler görülmektedir. Araştırmalar, öğretmen faktörünün öğrencilerin başarısında en önemli unsur olduğunu göstermiştir. Bu araştırmaların sonucunda Finlandiya, öğretmen eğitiminde köklü değişimler yapmış, kaliteli öğretmenler yetiştirmeyi amaçlamıştır. Eğitim sisteminde öğrencilere sorumluluk, güven duygusu veren, uygulamaya dayalı eğitim sistemi benimsenmiştir. Bu çalışmada Türkiye'den Finlandiya'ya eğitim gezisinde bulunan dört öğretmenin gözlem ve araştırma sonuçları bulunmaktadır. Elde edilen bulgular Türkiye'deki mevcut sistem ile karşılaştırılmakta ve değerlendirilmektedir. Finlandiya'da eğitim dört öğrenme ortamında yürütölmektedir. Bunlar; Sınıf, laboratuvar, atölye çalışması ve okul dışı çevre. "Gerçek hayat sınıf duvarlarının dışına çıkıyor. Sınıf, atölye ve laboratuvar, sınırlı öğrenme ortamı sağlarken, okul dışı çevre öğrencilere birçok fırsat verir" diyor Finlandiya'lı eğitimciler.

Anahtar Kelimeler: Fin Eğitim Sistemi, Öğretmen Yetiştirme Modeli, Öğretmen Adayları, Fizik Eğitimi, Uygulamaya Dayalı Eğitim.

ABSTRACT

In Finland's education system, the main factor of success is teachers. Researches proved that teachers are an important factor in students' success. Based on these research, Finland accomplished rooted changes in their education system and aims to prepare highly qualified teachers. They adopted a new educational system which is based on practice and which encourages students to take responsibility, have self-confidence. In this study, we present the observational notes taken by four teachers who visited Finland. The obtained data were compared with the current educational system in Turkey and evaluated. Teaching / learning have been practiced in four different learning environment in Finland. These are classrooms, workshops, laboratories and out-of-school settings. "Real life goes beyond classroom walls. Classroom, workshop and laboratory provide a limited learning environment, while out-of-school environment offers many opportunities for students," says Finnish educators.

Keywords: Finnish Educational System, Professional development model, Pre-servis teachers, Physics Education, Practice-Based Education.

GİRİŞ

Uluslararası değerlendirme çalışması olan PISA’da her yıl en üst sıralarda yer alan Finlandiya hem eğitimciler hem de veliler için bir merak konusudur. Herkese koşulsuz fırsat eşitliği sağlayan bu ülkede dileyen her öğrenci üniversiteye gidebiliyor ve sınav sisteminin yerini öz değerlendirme almıştır. PISA sorularında, öğrencilerin, matematik, fen bilimleri ve okumayla ilgili sahip oldukları bilgi ve becerilerin ne kadarını hayata geçirebildikleri, sorunlarla karşılaştıklarında ne kadarını uygulayabildikleri ölçülmektedir. PISA testi ilk 1997 yılında uygulanmaya başlamıştır ve 15 yaş grubundaki çocuklara uygulanmaktadır. 2000 yılından beri uygulanan bu testlerin sonuçlarında en başarılı ülkelerden biri hep Finlandiya olmuştur. Zorunlu temel eğitim boyunca, değerlendirme adına herhangi bir ulusal sınav veya yıl sonu sınavı olmayıp, öğrenciler öğretmenin hazırladığı sorularla değerlendirilmektedir. Bu yüzden öğretimin odağında öğrencileri test sınavlarına hazırlamak yerine tamamen öğrenme vardır. OECD Principles of Corporate Governance verilerine göre Finli öğrenciler üzerindeki ders kaygısı ve stresi diğer ülkelerdeki akranlarının çok gerisinde yer almaktadır (OECD, 2004). İşte bu durum eğitimciler için Finlandiya ve eğitim sistemine yönelik ilgi ve merak duygusunu artırmaktadır.

Finlandiya’nın uluslararası eğitim değerlendirme programı olan PISA’da hep ilk sıralarda yer alması eğitim konusunda ülkeyi odak noktası haline getirmektedir (Saçu, 2016). Tüm farklılıklarıyla, özellikleriyle Finlandiya, tamamen amaca uygun öğrenmeyi hedefleyen bir eğitim modeli uygulamakta ve bu modeli sürekli geliştirmeye çalışmaktadır. Özgün eğitim sistemiyle öne çıkan Finlandiya, öğretim programları için önümüzdeki öğretim yılında yeni düzenlemeler getirecektir. Bu yeni sistem “Disiplinler Arası Format” olarak isimlendirilmektedir (Saçu, 2016). Matematik, fizik, edebiyat gibi zorunlu dersler bu yeni format ile farklı bir şekilde öğrenilmeye başlanacaktır. Ele alınan konu değil olaylar olacak ve sadece tek bir derse bağlı kalmayıp olayın içinde barındırdığı farklı derslere ait diğer öğeler de öğrencilere aktarılacaktır. Örneğin, tarihi bir olay işlenirken hem tarihi hem coğrafi hem de matematiksel yönüyle incelenecek ve elde edilen veriler bir arada verilecektir.

Finlandiya’da eğitimciler “Bir öğrenci zorluk yaşarsa, aklımıza gelmesi gereken soru, öğrencide ne sorun olduğu ya da öğretmende ne sorun olduğu değildir. Asıl soru, sistemde ne sorun olduğudur” diyerek öğretim programlarını ortam ve şartlara göre güncellemektedir.

İşte biz eğitimciler de böylesine özel bir ülkeyi ve eğitim sistemini, bakış açılarını daha iyi anlayabilmek için, eğitim sistemini gidip yerinde görmek istedik. Derslere, okul dışı etkinliklere katıldık, Finli öğretmenlerle sohbet ettik, bilgi alışverişinde bulunduk. Bir eğitimci

için yerinde, görerek, yaşayarak öğrenmeyi farklı bir coğrafyada, farklı bir ülkede meslektaşlarımızdan bilgi alarak kısa sürede olsa uygulamanın içinde yer alarak gerçekleştirdik.

YÖNTEM

2016 yılı Eylül ayında Finlandiya eğitim gezisine katılan dört öğretmene ait gezi notları, fotoğraflar ve gezi sonrası değerlendirmelerden oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada gezi programı boyunca katılımcı öğretmenler derslere, etkinliklere, laboratuvar çalışmalarına, atölye çalışmalarına katılmış, gözlemler yapmış, merak ettikleri soruları öncelikle okul müdürü ve çalışma sırasında orada bulunan öğretmen ve öğrencilere sormuş aldığı cevapları not alarak ya da video kaydıyla bu araştırmanın yazılmasına katkı sağlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada izlenen işlem basamakları aşağıdaki gibidir:

- ✓ Çalışmaya katılan öğretmenler eğitim gezisi öncesi çeşitli kaynaklardan bu ülkenin eğitim sistemi hakkında araştırma yapmışlardır.
- ✓ Merak ettikleri konularda sorular hazırlamış, gezi süresince sorularının cevaplarını almışlar ve gözlemler yapmışlardır.
- ✓ Çalışmada daha çok Finlandiya eğitim sistemi ve öncelikleri konusunda bilgi alınmıştır.
- ✓ Öğretmen eğitimi ve seçimi konusunda bilgi alınmıştır.
- ✓ Okullarda idari yapı ve uygulama konusunda bilgi alınmıştır.
- ✓ Eğitim sistemi ve öğretim programı konusunda bilgi alınmıştır. Fizik dersi öğretim programı ve uygulamada neler yapıldığı gözlenmiş ve bilgi toplanmıştır.
- ✓ Özel eğitim gerektiren öğrenciler ve özel okullar hakkında bilgi alınmıştır.
- ✓ Ders dışı etkinlikler gözlemlenmiştir.
- ✓ Derslerin işleniş şekli, laboratuvarlar, atölyeler ve okul dışı öğrenme ortamlarında gözlemler yapılmış ve çalışmalar konusunda bilgi alınmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşmelerle elde edilen bilgiler, ses kayıtları ve videolar toplanarak bütün bilgiler word dosyasında toplanmıştır. Elde edilen kayıtların içerik analizi yapılmıştır.

İşlem

Bu çalışmada toplamda bir hafta gibi kısa bir program dahilinde; Finlandiya eğitim sistemi, okulları, öğretmen, öğrenci, dersler, uygulamalar, okul dışı öğrenme yöntemleri hakkında bilgi toplanmış ve değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Finlandiya eğitim gezisine katılan öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonunda farklı bir coğrafyada, farklı bir ülkede, farklı okullarda eğitim sistemini, okulları, öğrenci ve öğretmenleri tanımının, onlarla görüş alışverişinde bulunmanın, bilgi almanın, kendi eğitim sistemimizle karşılaştırmanın verdiği heyecan ile kendi okullarında neler yapabileceklerini düşünmeye başladıklarını belirtmişlerdir. Özellikle derslerde uygulamaya verilen önemin, okul dışı uygulamaların, öğretmene verilen önem ve güvenin, yarışmacı bir yaklaşım yerine eğitimde birlikte başarıma olgusuna verilen önem ve uygulama yöntemlerinin kendilerini çok etkilediğini ifade etmişlerdir.

Başarımızın Temeli Öğretmenler

Başarının en önemli temel unsuru olarak öğretmen görülmektedir. Çünkü araştırmalar, öğretmen faktörünün öğrenci başarısında en önemli unsur olduğunu Finli eğitimciler göstermiştir.

Bu nedenle de, Finlandiya eğitim sisteminde köklü değişiklikler yapmış ve kaliteli öğretmenler yetiştirmeyi hedef almıştır. Öğretmen adaylarına üniversiteye başvuruda daha seçici ve belirleyici bir sistem getirilmiştir.

Finlandiya'nın PISA'da elde ettiği başarısının altında yatan en önemli unsurların başında öğretmen yetiştirme programı gelmektedir (Simola, 2005). Bu programın en önemli özelliği başlangıçta motivasyonu yüksek ve yetenekli öğrencileri programa kabul etmektir (Malaty, 2006). Finlandiya'da öğretmen olmaya karar veren bir aday bu programa katılabilmek için öncelikle Türkiye'deki ÖSYM sınavlarına benzeyen "articulation" sınavında ve daha sonra üç aşamadan oluşan kabul testinden başarılı olmak zorundadır. Kabul testi kitap sınavı, mülakat ve örnek ders anlatımı (yada grup tartışması yönetimi) şeklinde yapılmaktadır (Malaty, 2006).

Birinci aşama sınavıyla, bilgiyi araştırma, sentez yapabilme, eleştirel açıdan bilgiyi yorumlama, analiz etme yeteneği test edilmektedir ve buna kitap sınavı denilmektedir. İkinci aşamada,

mülakat aşamasında, kişilik ve karakter yapısı bakımından öğretmenlik mesleğine uygun olup olmadığı analiz edilmektedir. Son aşamada ise adaylardan örnek bir ders anlatması veya grup tartışmasını yönetmesi istenerek sosyal yönü, konuşma, sunum ve yönetim yetenekleri ölçülmektedir. Bu aşamaların sonunda öğretmenlik için müracaat edenlerin ancak yüzde onu öğretmen yetiştirme programına kabul edilmektedir (Onuk, 2011). Bu program ile öğretmen adayları için hem eğitim alanında derinlik bakımından hemde teorik dersler açısından uygulamalarla denge sağlanarak etkili öğretim teknikleri konusunda kendilerini geliştirmelerine olanak sağlanmaktadır (Jussila & Saari, 2000; Westbury, Hansen, Kansanen & Bjorkvist, 2005).

Lisans programı boyunca, öğrencilerin her yıl birer ay uygulama okullarında ders anlatarak staj yapma zorunlulukları vardır. Stajları hem üniversitedeki öğretmenleri, hem de öğrenciler tarafından değerlendirmeye tabidir. Staj değerlendirmesi mezuniyet yeterliliğinde çok önemlidir. Öğretmenlik gözlem ve uygulamaları için her öğretmen yetiştiren kurum kendi uygulama okuluna sahiptir. Bu okullar genellikle üniversite yerleşkesi içerisinde ilgili bölümlere yakın yerlerde bulunmaktadır. Öğretmen adaylarına programın ilk üç yılında dörder hafta, son yıl ise beş hafta olmak üzere uygulama okullarında hem okul öğretmeni hem de üniversite hocasının rehberliğinde staj yapma imkanı sağlanmaktadır (Malaty, 2006). Finlandiya’da öğretmen olmak hiç kolay değildir.

Fin eğitim sisteminin başarıya ulaşmasında bazı unsurlar önceliklidir. Bu unsurlar “Mükemmel öğretmenler – kaliteli öğretim programı - tam anlamıyla herkese her açıdan eğitim”. Bu ülkede amaç öğrenci merkezli eğitimidir. Tam anlamıyla eğitim ise, öğrencileri sosyo-ekonomik farklılıklardan kurtarıp aralarında sosyal eşitliği sağlamayı ve öğretmen eğitimini kapsamaktadır. Öğretim programları oldukça basit, genel fakat sürdürülebilir bir nitelik taşımaktadır. Öğrenci ve öğretmenler, kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitim-öğretim programlarını şekillendirme hakkına sahip olup öğretmenler öğretim programını geliştirmek için düzenli ve planlı bir şekilde sürekli çalışmaktadırlar.

Finlandiya’da “Eğitimdeki başarınızın sırrı nedir?” diye sordüğümüzde alacağımız cevap kesin ve net “Öğretmenlerimiz”. Öğretmene duyulan güven, inanç ve değer en üst düzeydedir. Söyledikleri cümle şudur: “Her işi uzmanına bırakmalıyız. Eğitim görevini çocuklarla birebir yürüten öğretmenlerdir. Bu nedenle de eğitimde birinci derecede yetkili öğretmendir”, “Her öğrenci önemlidir ve özeldir. Öğrencideki yetenekleri ortaya çıkaracak olan öğretmendir”.

Kısaca Finlandiya’da öğretmen olmak prestij açısından bakarsak bizde doktor olmaya eşdeğerdir. Kutsal ve en gözde meslek ama öğretmen olmak da bir o kadar zordur. Tüm öğretmenler çift ana dal diplomalı olmak zorundadır. Kısaca bu küçük İskandinav ülkesinde yaşam çok farklıdır.

Lisans eğitiminden sonra yüksek lisans zorunludur. Tüm öğretmenlerin en az iki branşı olması gerekmektedir. Bir branşta lisans eğitimi alan bir öğretmen adayının ikinci branşta yüksek lisans yapması gereklidir. Lisans programını tamamlayan bir sınıf öğretmeni adayı eğitim bilimlerinde, branş öğretmeni adayları ise kendi alanında tezli yüksek lisans derecesine sahip olmak zorundadırlar (Sahlberg, 2007; Simola, 2005). Böylelikle Finli öğretmenlerin araştırma tabanlı bir eğitimle, sorgulayıcı bir bakış açısına sahip olmaları sağlanmaya çalışılmaktadır. Bunlarla birlikte sınıf veya okullarındaki problemleri tespit etme, probleme yönelik farklı çözüm yolları geliştirme ve yapılan uygulamanın etkisini analiz edip değerlendirme kabiliyeti kazandırılmaktadır (Sahlberg, 2007).

Göreve başlayan öğretmenlerin gelişen dünyaya ayak uydurabilmeleri, bilgi ve deneyimlerini paylaşabilmeleri için okullarda haftada en az bir hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Öğretmenler K1 ve K2 uluslararası projelerde (Erasmus Plus) mutlaka yer almaktadırlar. Çünkü Finlilere göre öğretmenlerin başka ülkelerin eğitim yapılarını incelemiş ve alanında uzmanlaşmış olmaları gereklidir.

Öğretmenlerin yaşam şartları ve ekonomik düzeyleri bize göre çok iyidir. Öğretmen ve yöneticiler hemen hemen aynı maaşı almaktadırlar. 15 yıl ve üstü kıdemli bir öğretmene daha fazla maaş ödenmektedir.

Okullar, İdari Yapı, Öğretmenler ve Eğitim

Peki, okullarda idari yapı nasıl öğretmenler nasıl atanıyor diye merak edebilirsiniz. Eğitim ile ilgili daha fazla bilgi vermeden önce bu konu üzerinde duralım.

Okullar belediyelere bağlı kuruluşlardır. Büyük şehirlerde okul müdürünü belediye seçmektedir. Müdür ise öğretmenini tayin etmektedir. Küçük şehirlerde belediye meclisi öğretmeni belirlemektedir.

İdarecilerin öncelikle öğretmenlik deneyimi olması gereklidir. Liderlik ve yönetim üzerine eğitim alması zorunludur. İdareci okulda “baba” gibi görülmektedir.

Ast-üst ilişkisi yerine birlikte iş başarma anlayışı ve biz duygusu hâkimdir. Buna bağlı olarak da “hesap sorma” yerine “hesaplaşma” anlayışı vardır. Bu konuda en çok ilgimi çeken okul müdürünün öğretmeninin elini tutarak “Ben değil biz varız, yarışmayız biz birlikte çalışırız” sözleri olmuştur.

Öğretmenler iş başvurularını okulların internet sitesi üzerinden yapmaktadırlar. Başvuruda bulunanlar görüşmeye çağrılmaktadır. Müdür gerek duyar ise o dersin branş öğretmenlerini de davet etmekte ve aday öğretmenin iletişim kurma becerilerini gözlemlemektedirler. Öğretmen kabul edilirse stajyer öğretmen olarak işe başlamaktadır. Bu şekilde bir değerlendirmeye üniversite mezunlarının ancak %2’si işe alınmaktadır.

Öğretmenler üç yıl stajyerlik yaparak, bu süre içerisinde teneffüslerde 3-4 öğrenciyi sürekli gözleme görevi almaktadırlar ve bu öğrencilerden sorumlu olmaktadır. Örneğin, yürüme engeli olan bir öğrenci onun gözetiminde teneffüse çıkmaktadır.

Stajyer öğretmen ve engelli öğrenci

Stajyer bir öğretmeni okul bahçesinde turuncu reflektörlü yeleşinden hemen tanıyabiliyorsunuz - asil öğretmenler sarı reflektörlü yelek giyorlar.

Okul müdürü nöbetçi asil öğretmenin giydiği reflektörlü sarı yeleği gösteriyor.

30 dakikalık iki teneffüs ve öğretmene bağlı kısa aralar verilmektedir. Uzun teneffüslerde öğrenci sayısı ile orantılı olarak nöbetçi öğretmen ve stajyer öğretmenler görev yapmaktadır. Öğretmenler belirli alanlardan sorumlu olacak şekilde sürekli hareket halindedir ve öğrencileri gözlemlemektedirler. Bir problemle karşılaştıklarında öğrenciler kime gideceğini bilmektedir. Uzun teneffüslerde okul yasal olarak tamamen boşalmaktadır. -20°C ye kadar öğrenciler teneffüse çıkmak zorundadırlar.

Asil öğretmenler okul bahçesinde öğrencilerle, turuncu yekeleli stajyer öğretmen engelli öğrenciye eşlik ediyor.

Bahçe saati

Okul bahçeleri çok geniş bir alan kaplamaktadır. Öğrencilerin her türlü aktiviteyi yapabileceği şekilde düzenlenmiştir. Okulun ve bahçenin her tarafında saatler vardır. Ders için ya da teneffüs için ayrıca zil çalmamaktadır. Öğrenciler saate bakarak derse girip, teneffüse çıkmaktadırlar.

Öğrenciler oyun için cesaretlendirilmektedirler. Teneffüsler öğrencilerin enerjilerini atmaları rahatlamaları için var bu nedenle de nöbetçi öğrenci diye bir kavram yoktur.

Okul bahçesinde etkinlik alanları

Okul bahçesinde etkinlik alanları

Bir grup öğrenci teneffüste daha önceden rezerve ettikleri alanda basketbol oynarken.

Bir grup öğrenci teneffüste belirli bir alanda aktivite düzenlemek ister ise bunu önce öğretmene bildirmesi gerekmektedir. Böylece aktivite alanı rezerve edilmiş olmaktadır. Öğretmen bunu zaman çizelgesine kendisi yazmakta veya öğrencisine yazdırmaktadır. Böylece o alanı sadece rezerve eden öğrenciler kullanabilmektedir. Rezervasyon yok ise herkesin ortak oyun alanı olmaktadır.

Öğrencilerin enerjilerini atmaları için en küçük alan dahi değerlendirilmiş (merdiven altı).

Teneffüslerde öğretmen birinci derecede sorumlu ve hep çözüm odaklı hareket edilmektedir. Ciddi bir problem olduğunda müdür yardımcısı ve müdüre başvurulmaktadır.

Peki bir problemle karşılaşıldığında nasıl bir yol izlenmektedir?

1. Adım: Önce öğretmene problemle ilgili bilgi veriliyor ve bir öğrenci komisyonu kuruluyor. Öğrenciler ve öğretmen rahatça konuşuyor. Çözüme ulaşılmaya çalışılıyor.
2. Adım: Birinci adımda problem çözülemez ise müdüre ulaşıyor. Müdür öğrencilere çözüm odaklı ve arkadaşça yaklaşım sergiliyor.
3. Adım: Aile çağırılıyor.
4. Adım: Aile itiraz ederse son çözüm noktası olarak polis çağırılıyor.

Özdemir/ Bütün Öğrencilerin Okulu Finlandiya Okulları

Okul müdürü belediyeye ait e-okul sistemini anlatıyor, okul alanında her noktada öğretmen-öğrenci için sınırsız internet olduğunu artık kitap taşımadıklarını tüm kaynaklara internet aracılığı ile ulaştıklarını belirtiyor.

Veliler internet üzerinden kullanılan bir programla devamlı bilgilendirilmektedir. Toplamda iki veli toplantısı yapılmaktadır. Okullardaki e-okul sistemi belediyeye aittir. Öğrencilerin derse geç kalma durumlarında, durum öğretmen tarafından internet ortamına girilmektedir. Böylece aile haberdar olmaktadır.

Okullarda fiziki yapı konusuna gelinecek olursa: Okullar genellikle zemin katı ile birlikte 2-3 katlı binalardır. Çok geniş bir bahçe içerisinde birçok binadan oluşmaktadır. Binaların içerisinde her türlü sınıf, malzeme odaları ve dolapları mevcuttur.

Okulların dış görünüşleri - Bahçe saati.

Geniş bahçede farklı alanlarda pek çok aktivite alanı vardır ve öğrenciler yığılmasın diye aynı alanlardan değişik yerlerde tekrar oluşturulmuştur. Her yaşta çocuk okula yürüyerek ya da bisikletiyle gelmektedir. Bu nedenle de okul bahçelerinde bisiklet park alanları vardır. Toplu taşıma zorunlu haller dışında yoktur. Finliler çocuklarının bağımsız yetişmesini önemsemektedirler. Bu nedenle de çocuğun okula getirip götüren velilerle karşılaşılmamaktadır.

Öğrenciler için bisiklet park alanları

Okullar birbirleriyle rekabet etmemektedir. Rekabet yerine dayanışma vardır. Okulların başarı düzeyleri hemen hemen aynı ve bu durumda bir okul diğerine göre ayrıcalıklı değildir. Durum böyle olunca çocuklar evlerine en yakın olan okula devam etmektedirler.

Finlilere göre eğitim her bireye eşit imkânlar sağlamaktır. Tüm öğrenciler zekâ ve becerileri ne olursa olsun aynı sınıflarda okumaktadırlar.

Okullarda müdür, müdür yardımcısı ve sekreterin odası öğretmenler odası ve yemekhane ile cam duvarlarla ayrılmaktadır. Okul müdürü aynı anda hem öğretmenlerle hem de öğrencilerle birlikte olmak için bu şekilde bir yapı oluşturulduğunu ifade etmektedir.

İdari odalar - Öğretmenler odası – Yemekhane

Okullarda giriş kısmında öğrencilerin okula geldikten sonra giysilerini kurutmaları için kurutma makinelerinin olduğu bir bölüm yer almaktadır. Böylece ülkedeki zorlu kış şartlarında temiz kıyafetlerle öğrenciler derse devam etmektedirler.

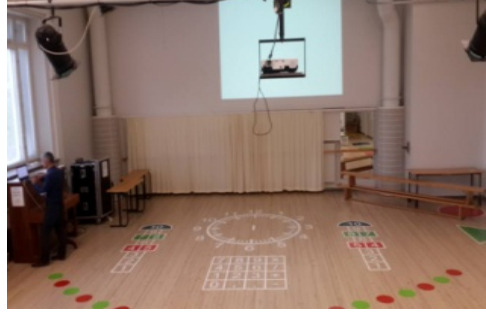

Öğrenciler için kurutma makinelerinin olduğu bölüm ve sınıf - koridorlarda öğrenci dolapları.

Okul içerisinde toplantı salonları, materyal oda ve dolapları, görsel sanatlar atölyeleri mevcuttur. Resim, müzik, ahşap, dikiş, metal vb. atölyeler, kapsamlı spor salonları yer almaktadır.

Resim – Müzik atölyeleri

Çok amaçlı salon

Ayrıca engellilerin yaşamlarını kolaylaştıracak alanlar mevcuttur ve bu alanlarda engellilerin ihtiyaçları her detayıyla düşünülmektedir. Bir alanda öğrenci kendisini okul dışında da geliştirmek isterse okul idaresine bunu açıklayan bir dilekçe vermektedir. İdare bunu belediyeye iletmekte böylece tüm masraflarını belediye karşılayarak okul saatleri dışında öğleden sonra ya da hafta sonu öğrenci istediği alanda ek kurs alabilmektedir.

Okul alanı içerisinde her yerde internet bağlantısı mevcuttur ve müdür tarafından kontrol edilmektedir. Öğretmen, öğrenci serbestçe kullanmaktadır. Öğrencilerin yüzlerini gösteren fotoğraf çekilmesi ve paylaşılması yasaktır. Öğrencilerle yapılan çalışmalarla ilgili öğrencilerin içerisinde olduğu fotoğraflar sadece e-twinning ortamında paylaşılabilir.

Okulda okutulacak derslere, ders programlarına öğretmenler birlikte karar vermektedirler. Öğretmenler günde dört saatlerini ders anlatmaya, haftada iki saatlerini ise kendilerinin mesleki gelişimlerine ayırmaktadırlar. Günde sadece dört saat ders yapılmaktadır.

Öğretim programı oldukça basit ve genel bir çerçevede tanımlanmaktadır. Öğrenciler ve öğretmenler kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda eğitim-öğretim programlarını şekillendirebilmektedirler. Finliler eğitim sistemini bütüncül yaklaşımla ele almaktadırlar. Bir alanın öğretim programı güncellenirken diğeri ayrı tutulmamaktadır.

Okul yönetimleri her yıl iki komisyon oluşturmaktadır. Bu komisyonlarda bir yıl boyunca okulda derslerde ne okutulacağı belirlenmektedir. Komisyonlarda bu tarz görevlerde en az beş

yıllık öğretmenlik deneyimi istense de genellikle 10 yıllık ve daha üstü kıdemde öğretmenler tercih edilmektedirler. Bu komisyonlar daha sonra stajyer öğretmenler için bir plan hazırlamakta ve ders öğretim programlarını oluşturmaktadırlar. Müfredat yapısı oldukça esnektir. İlkokul kısmında dersler 08.30 başlayıp, 12.30'da bitmektedir. Öğrenciler okullarından ayrıldıktan sonra zümre öğretmenleri birlikte değerlendirme ve paylaşım toplantıları yapmaktadırlar.

Sınıflar 14 yaşa kadar 24 kişilik, liselerde ise 28 kişilik, ortalama 25 kişiden oluşmaktadır. Özel eğitim sınıfları en fazla altı kişi, engelliler sınıfı ise sekiz kişiden oluşmaktadır.

Okullar arasında farklılık değil eşitlik ve dayanışma önemlidir. Eğitimde rekabet yoktur. Öğrenciler birbirleri ile karşılaştırılmaz. Başarılı ve başarısız öğrenci arasında çok az fark bulunmaktadır. Her öğrenci birey olarak görülür. Başarılı olamayan öğrenci ile özel ilgilenilir. Öğrenme gücünü çeken öğrencilere ayrıca dersler verilmektedir. Öğrenme programı öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına göre düzenlenmektedir. Okula uyum sağlayamayan, sıkılan öğrenciler için ve öğrenim durumu programın ilerisinde olan öğrenciler için özel programlar uygulanmaktadır.

Her çocuğa kendi öğrenme yöntemi olduğu düşünülürle yaklaşmaktadır. Bazı dersleri farklı yaş grubundaki öğrenciler birlikte almakta ve böylece uyumu öğrenmektedirler.

Özel eğitim ve engellilerin sınıflarında iki hafta içerisinde her öğrencinin öğrenme şekli tespit edilerek öğrenciye uygun programlar uygulanmaktadır. Öğrenciye bir asistan verilerek öğrenci sınıfa entegre edilmektedir. Bu tip öğrencilerin normal okul sistemi içerisinde öğretmenlerinden bire bir yardım alması sağlanarak öğrenimlerine devam etmelerini sağlamaktadırlar (Simola, 2005). Daha ciddi öğrenme güçlüğü çektiği belirlenen öğrencilere haftada 1-2 kez birebir veya çok küçük gruplar içinde sınıf öğretmeni ya da ilgili branş öğretmeni tarafından özel ek dersler verilmekte, problemin diğer boyutlarını tespit etmek için psikolog yardımı alınmakta ve gerekiyorsa özel öğrenci statüsü tanınarak arkadaşlarıyla beraber aynı sınıfta seviyesine uygun öğrenim görmesi sağlanmaktadır (Malaty, 2006). Bunların dışında ileri derecede öğrenme zorluğu yaşayan öğrenciler ise özel eğitim gerektiren okullara yönlendirilmektedir (Simola, 2005).

Öğretmenlerin eğitim düzeylerinin niteliği, öğrencilerin problemlerinde pratik çözümler üretmelerini ve gelişimlerini daha rahat gözlemlemelerini sağlamaktadır.

Öğrenciler okula giderken özel bir okul üniforması giymemektedirler. Özellikle küçük sınıf öğrencileri okula girişte ayakkabılarını çıkarıp çoraplarıyla veya terlikleriyle, elbiselerini askılara astıktan sonra sınıfa girmektedirler (Malaty, 2006). Buradaki amaç öğrencilerin okula geldiklerinde kendilerini evlerinde hissedebilmelerini sağlamaktır. Gözlemlerimize göre öğrenciler bu durumdan çok memnundurlar hatta okulumuz evimiz demektedirler. Öğrencilerin sınıflarında öğretim için uygun araç, gereç ve teknolojinin yanı sıra, öğrencilerin ellerini yıkamaları için lavabolar yer almaktadır (Sahlberg, 2007). Öğretmenler için de kıyafet serbesttir. Öğretmenlerin öğrencilere karşı fiziksel ceza uygulaması, bağırması Fin eğitim sisteminde karşılaşılmayan bir durumdur (Malaty, 2006).

Sınıf Ortamı

Eğitim süresi üniversiteye gelene kadar 1+6+3= 10 yıl olarak belirlenmiştir. Bir yıl anaokulu; bu yıl yapılan etkinliklerle öğrenciye iletişim, dikkat etme, sorumluluk alma becerileri aşılanmaktadır. Eğitim altı yıl ilköğretim, üç yıl lise şeklinde devam etmektedir. Lise için yönlendirme ile meslek lisesi direk iş olanağı; ya da teknik lise ya da üniversite seçeneğini sunulmaktadır.

Dersler, Atölyeler, Laboratuvarlar ve Öğretim Programı

Mesleklerde kız erkek ayrımı yapılmadığı gibi okullarda dersler içinde bu durum geçerlidir. Marangozluk, terzilik, ev ekonomisi gibi atölye derslerinde öğrenciler kız erkek ayrımı olmadan birlikte ders yapmaktadırlar. Finlandiya’da kültürel değerlerin korunması için bu derslere özel önem verilmektedir. Örneğin, ev ekonomisi dersinde kız ve erkek öğrenciler hep birlikte geleneksel tarhana çorbası yapmaktadırlar. Değişecek yeni öğretim programlarında bu derslerin seçmeli değil zorunlu olacağı vurgulanmaktadır.

Ev ekonomisi dersi

Ev ekonomisi dersi

Liseye yönlendirme öğrencinin kabiliyeti, bilgi seviyesi dikkate alınarak konu uzmanı ve öğretmen tarafından yapılmaktadır.

Bizim ziyaret ettiğimiz okulun (Seminarin School) öğretmen yetiştiren bir okul olması bu ülkeyi öğretmen, öğrenci ve aday öğretmenler açısından gözlemlememizi sağlamıştır. Finlandiya’da bu tarz okullara “Normal Okul” adı verilmektedir. Bu okullar öğretmen yetiştirmekte fakat öğrencileri de olmakta böylece öğretmen adayları uygulamalı eğitim almaktadırlar.

Seminarin school

Bu küçük ülkede her okulun kendi öğretim programı, yönetim şekli ve kendine özgü kuralları bulunmaktadır. Özel okul kavramı Finliler için bizdeki anlamıyla çok uzaktır. Okullar herkese

ait okul içinde kimse zengin ya da fakir, farklı ırktan, dinden diye ayrılmamaktadır. Gittiğimiz okulda Türk öğrencilerle de karşılaşmamız bunun en güzel örneğidir.

Özel okullar sadece din eğitimi için bulunmakta ve resmi devlet okullarında din dersinde din eğitimi verilmemekte sadece dinler anlatılmaktadır. Devlet okul öncesinden doktora derecesine kadar tüm kademelere her türlü desteği sağlamakta ve tüm eğitim harcamaları devlet tarafından karşılanmaktadır. Konsolosluk çalışanlarının çocukları için birkaç özel okul bulunmaktadır.

İlköğretim kısmında ekip olarak rehberlik hizmeti verilmekte, bu ekibin içerisinde bir sosyal hizmet uzmanı, hemşire, psikolog, öğretmen ve müdür yer almakta, lisede ise rehber öğretmen bu hizmeti sağlamaktadır.

Öğretmenler toplamda 38 hafta çalışmakta, okullar genellikle Ağustos ayı ortasında açılmakta olup tarihte okullar arasında 1-2 gün fark oluşabilmektedir. Okullar Ekim ayında 1 hafta, yılbaşında iki hafta, bahar döneminde bir hafta tatil yapmakta ve tüm okullar aynı tarihte kapanmaktadır.

Öğretmenlere özgür bir çalışma ortamı ve her türlü yetki verilmiştir. Öğretmenler başarılı ya da başarısız diye değerlendirilmemektedir. Öğretmene eksik olduğu konularda kendini geliştirebilmesi için olanaklar sağlanmaktadır. Böylece öğretmen işten atılma kaygısı taşımadan eksikliği olan alanda yada konuda kendini geliştirebilmektedir.

Her öğretmenin dersliği bulunmakta ve fen dersleri laboratuvarlarda deney destekli yada okul dışı öğrenme ortamlarında mümkün olduğunca uygulamalı yapılmaktadır. Öğretmen okul dışı öğrenme ortamında ders yapabileme özgürlüğüne sahiptir. Dersler okul duvarları ile sınırlı değildir. Fin’li eğitimcilere göre “eğitim her yerde ve her yaşta” devam eden bir süreçtir!

Finliler İçin Temel ilke: “Duydum, gördüm, yaptım” ve “Daha iyi ne yapabilirim”.

Fizik – Kimya sınıfı

Öğretmenlerin fizik- kimya, fizik-matematik gibi çift branşı olmak zorundadır. Fen grubu dersler laboratuvar sınıflarda yapılmakta ve her sınıfın ayrıca malzeme odası bulunmaktadır. Fizik dersi iki ayrı şekilde işlenmekte olup birincide fizik anlatılmakta deney yapılmakta, ikinci de ise fizik proje dersi olarak uygulanmaktadır. Proje dersine giren öğretmen derse girdikten sonra önce proje konusu içeren dosyaları öğrencilere dağıtmakta sonra kendisi küçük bir açıklama yapmakta, bu açıklamadan hemen sonra öğrenciler cep telefonları ile internetten araştırma yapıp, araştırmasını bitiren öğrenci telefonunun kaldırıp çalışmaya başlamaktadır.

Fizik laboratuvarı - Fizik proje dersi

Fizik laboratuvar dersi - Finli fizik öğretmenleriyle.

Fizik laboratuvar dersi öğrenciler deney yapıyorlar.

Fizik proje dersi - Öğretmen proje konusunu içeren dosyaları dağıtıyor.

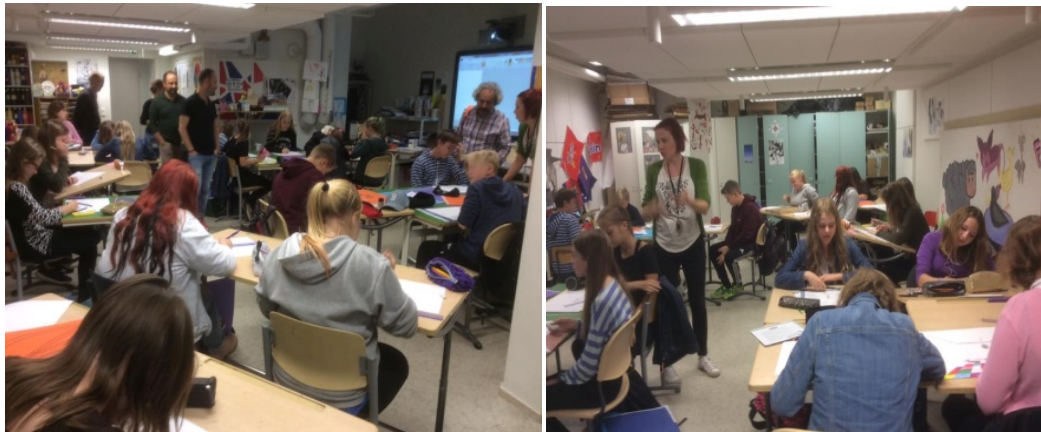

Fizik malzeme odaları

Finli öğrencilere öğrenimlerinin ilk altı yılında hiçbir şekilde not verilmemekte ve sekizinci sınıfın sonuna kadar not verme zorunluluğu bulunmamaktadır. Öğrencilere 15 yaşlarına kadar test uygulanmamakta ve öğrenciler 16 yaşlarında iken ülke genelinde sınava girmektedirler. Ders kitapları pek fazla kullanılmamakta ve ders derste öğrenilir denilmektedir. Ödev verilmemesi istenmekte, eğer gerçekten gerekli ise bu ödev öğrencinin en fazla 30 dakikasını alacak şekilde planlanmaktadır.

Müzik - Coğrafya - İngilizce dersleri

Resim dersleri

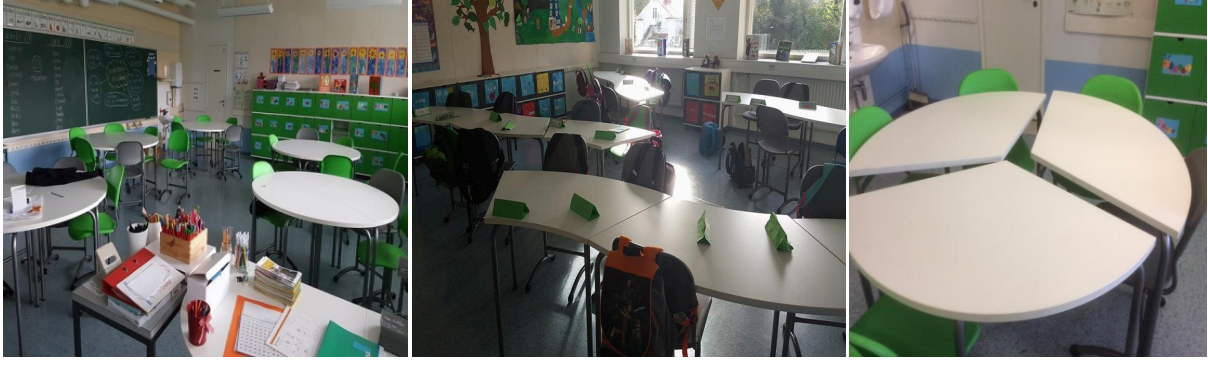
Resim dersleri

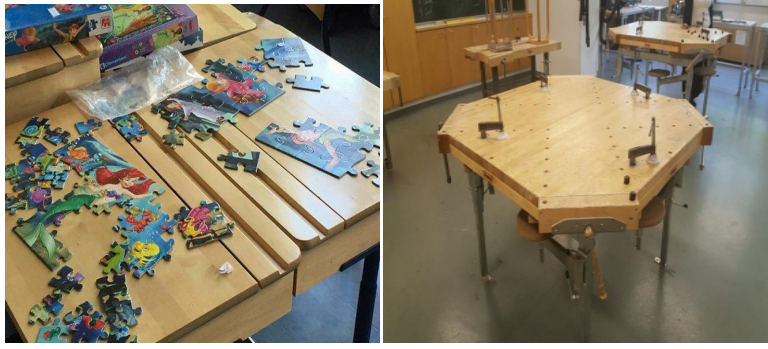
Müzik dersleri

Müzik dersleri

Sınıf ortamı

Atölye görüntüleri

Öğrencilerin farklı yeteneklerini ortaya koymalarını sağlamak amacıyla müzik, resim, beden eğitimi derslerinin yanında okulda özel olarak ayrılmış atölyelerde ağaç ve materyal işleme dersleri verilmektedir. Finlandiya'daki okullarda öğrenciler zorunlu temel eğitim süresince yani yedi yaşından on beş ya da on altı yaşına kadar belli bir program altında aynı eğitimi almaktadırlar (Sahlberg, 2007).

Atölye görüntüleri

Atölyeler

Öğrenci, öğretmen ve idarecilerin öğlen saatlerinde birlikte kullandıkları yemek salonu.

Spor salonları

Teorik ve ezberciliğe dayalı değil, düşünmeye ve uygulamaya dayalı bir eğitim verilmektedir. Öğrenciler hem öğrenmekte hem uygulamakta, araştırmakta, düşünmekte, yazıp-çizmekte sonuçlar sunmaktadırlar. Öğrenciler için öğrenilenler yaşamlarının birer parçası olup bunları günlük yaşamlarında rahatlıkla uygulayabilmektedirler.

Öğrencilere yetişkin gibi davranılmakta ve güven duygusu hissettirilmektedir. Öğretmen ve öğrenciler öğle yemeklerini hep birlikte kafeteryada yemektirler. Kafeteryalar, kütüphaneler,

mutfaklar ve okuldaki tüm alanlar öğrencilerin kendini evde hissetmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmış ve sıcaktır. Zorunlu temel eğitim süresince tüm öğrenciler eğitim, sağlık, günlük sıcak yemek, bilgisayar ve yazıcı kullanımı, kitap, defter, kalem, okul gezilerinden ücretsiz olarak faydalanmaktadırlar (Malaty, 2006).

Öğrencilerin okula bağlılık duygusu geliştirebilmesi ve okulu benimseyebilmesi için okuldaki bazı işlerini kendilerinin yapması beklenmektedir. Kafeteryada yemek dağıtımı, bahçe- okul- kütüphane temizlik ve düzenlemesi, okula geldiklerinde ıslanan kıyafetlerinin kurutucularda kurutulması, yemek tabaklarının temiz bırakılarak yıkamaya hazır hale getirilmesi, çöplerin toplanması, bitkilerin bakımı, atıkların geri dönüşümü gibi.

Finlandiya'da okullarda yemekhanelerde günün menüsü, içerdiği besin miktarı ve kalorisi yemekhane panosuna mutlaka yazılmaktadır. Burada ilginç olan tabaklarda kalan yiyeceklerin döküldüğü yerde duvara asılan bilgi notlarında çöpe dökülen yiyeceklerin gün gün gramajları da yazılmaktadır.

Yemekhane menüsü - Çöpe dökülen yiyeceklerin gramajlarının yazıldığı bölüm

Okul kantininde sadece süt, su, meyve suyu vb. gıda ürünleri bulunmakta ve her öğün yemeğin kalorisi ve gıda değeri hesaplanarak öğrencilere öğünlerde verilmektedir.

Öğrencilere gelir düzeyi, kültürel düzeyleri, yaşadıkları yer, ırklarına bakılmaksızın eşit imkânlar verilmekte ve her öğrencinin belirli bir standartta eğitim alması sağlanmaktadır.

Derslerde öğretmen - Öğrenci etkinlikleri

Okullarda öğrenci kulüpleri çok önemli ve etkin çalışmaktadır. Öğrencilerin yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirmeleri için onlara her türlü imkân sağlanmaktadır.

Akademik eğitime başlama yaşı yedi olarak belirlenmiştir. Bu yaş öncesinde çocukların akademik eğitime hazır olmadıkları vurgulanmaktadır. Kısaca zorunlu eğitim yedi yaşında başlamakta bu yaşa gelene kadar ailenin vereceği eğitim yeterlidir denilmektedir. Zorunlu temel eğitim boyunca, değerlendirme adına herhangi bir ulusal sınav veya yıl sonu sınavı olmayıp, öğrenciler öğretmenin hazırladığı sorularla değerlendirilmektedir (Sahlberg, 2007). Bu yüzden öğretimin odağında öğrencileri test sınavlarına hazırlamaktan çok tamamen öğrenme amacı vardır (Berry & Sahlberg, 2006).

Her eğitim kademesinde öğrencilere eğitimin önemi vurgulanmaktadır. Global dünyada okullarda iyi eğitim almış problem çözme odaklı, kültürlü, yaratıcı, sorgulayan düşünen, uygulayan, değişimci, karar alabilen, özgürce fikirlerini uygulayabilen, paylaşabilen, analitik düşünebilen bireylere ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır.

Her Öğrenci Eşittir

Finlandiya eğitim sisteminin öğrenciler için en önemli özelliği zeki öğrencileri ön plana alması değil, tam tersine daha alt seviyedeki öğrencilere özel önem göstermesi ve onları daha üst düzeye çıkarmaya çalışmasıdır. Sistem üst düzeydeki öğrencilerin daha alt seviyedekilere yardımcı olmalarını, onlara bilgilerini aktarmasını sağlamakta böylece üst düzeydeki öğrenciler kendi çalışmalarlarıyla daha üst seviyeye taşınmaktadır.

Lise koridorları – Öğrenciler - Kıyafet askıları

Düşük maliyetler, kısa okul saatleri, ile yüksek akademik başarıyı; bireyselliğe, bağımsızlığa önem veren, öğrencilerine kendi eğitim programını kendi düzenleme sorumluluğunu yükleyen eğitim anlayışıyla bol boş zamanı, eğlenerek öğrenmeyi birleştiren Fin eğitim sistemi işte bu nedenlerle belki de yıllardır Uluslararası değerlendirmelerde hep ön sıralarda yer almaktadır.

Öğrencilerin girmesi gereken pek fazla sınav bulunmamakta durum böyle olunca da öğrenci okulda öğrenmektedir. Haliyle dershaneye, etüt merkezlerine de ihtiyaç yoktur. Eğitim okulda öğrenme ve uygulama odaklıdır. İşlenecek konuları ve kaynakları öğretmenler kendileri belirlemektedirler. Öğretmen, öğrenci yönetim hep arkadaşça ve ilişkiler hep sıcaktır.

Finlandiya ziyaretimizde ülkesini ilerletmek ve yükseltme arzusunu yitirmeyen bir milletin bu uğurda nasıl çalıştığını ve neler yaptığını gördük. Geri kalmışlıktan kurtulup yokluklar içerisinde nasıl başardıklarını ve yokluktan var olma hikâyelerini dinledik. Bu ülkeyi görmek, okullarını eğitim yapısını yerinde inceleme şansı yakalamak bir öğretmen için inanılmaz bir deneyimdi. Bu küçük İskandinav ülkesi bizlere de örnek olur diye umut ederek şunu da vurgulamak istiyorum. Tanıştığımız idarecilerden biri bize şöyle söylemişti;

“Bizim eğitim modelimizin temeli aslında sizden alınma ve bizim yapımızda uygulamamızda

“Ben” değil “Biz” var bizi başarıya götüren işte bu”!

TARTIŞMA ve SONUÇ

Finlandiya'ya gerçekleştirilen eğitim gezisi sonucunda bu tarz eğitim programlarının öğretmenlerin motivasyon ve ilgilerini artırdığı görülmüştür. Bu çalışmada değerlendirme yapılan, bilgi ve görüş alınana öğretmen grubu oldukça küçüktür ve zaman sınırlıdır. Bu durum çalışma için sınırlılık getirmektedir. Fakat bu kadar küçük bir grupla farklı bir ülkenin eğitim sistemini yerinde görmenin öğretmenler için oldukça önemli olduğu kesindir. Bu çalışma ile öğretmenler, okul dışı öğrenme ortamında bir ülke ve eğitim sistemi hakkında görerek, uygulayarak bilgi almışlar, meslektaşları ile bilgi alışverişinde bulunmuşlardır. Bu da göstermektedir ki, okul dışı öğrenme ortamları hem öğrenciyi hem de öğretmeni olumlu etkilemektedir. Farklı ortamlarda yerinde görerek, yaşayarak öğrenmenin öğrenci ve öğretmen üzerinde olumlu etki bıraktığı kalıcı ve uygulamaya yönelik motivasyonu artırdığı dolayısı ile başarıyı da artıracığı beklenmektedir.

Okul dışı öğrenme ortamları, öğrenmenin bireysel bir faaliyet olarak sadece sınıf içinde değil, yaşamın her alanında gerçekleştirilebileceği tezine dayanır. Uygulama alanları olarak ise formal öğrenmeye destek olabilecek her türlü öğretim ortamını öngörmektedir (Şimşek, 2011).

Okul dışı öğrenme ortamlarını öğrenciler açısından değerlendirdiğimizde okul ortamının daha çok öğretmen merkezli, okul dışı alanların ise öğrenci merkezli bir öğrenmeye olanak sağladığı görülmektedir. Okul dışı öğrenme ortamlarının yaşam boyu öğrenme becerileri üzerine etkisi ile ilgili bir başka araştırmada öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamlarına katılımları ve bu ortamlardaki öğrenme becerilerinin mesleki hayatlarında da eğitim faaliyetlerine katılımcı olmalarını etkilediği belirlenmiştir (Nilsson&Rubenson 2014).

Fen eğitiminde okul dışı alanlarda yapılan çalışmalar, öğrenciler ve öğretmenler için çoğu zaman okul ortamında karşılaşmadıkları gerçek olayları gözleme ve bilimsel çıkarımlar yapma konusunda fırsatlar sağlamaktadır (Kelly, 2000). Bu kapsamda farklı bir ülkede mesleki gözlem ve deneyim öğretmenlere kendi ortamlarında karşılaşmadıkları fırsatlar sağlamakta ve alanları açısından bilimsel çıkarımlar yapabilmelerine olanaklar sağlamaktadır.

Öğrenme sürecini etkileyen temel faktörler bireyle ilgili olmaktadır. Birey öğrenme ile ilgili seçimler yapmakta ve öğrenme sürecini yönlendirmektedir. Seçim davranışları bireyin ne öğreneceği, ne zaman öğreneceği ve nerede öğreneceğiyle ilgili kararlar almasıdır. Bu durum informal öğrenme için tanımlanan rastgele gerçekleşme sürecinden farklı olarak bireyin öğrenmeyle ilgili kararlar almasını gerektirmektedir (Çıgırık, 2016). Bunun gibi bir ortamda yaşanan deneyimlerde öğretmenler üzerinde mesleki kararlara ve pozitif yönde motivasyona neden olmaktadır.

Falk, Storkdieck ve Dierking (2007) yapmış oldukları çalışmada insanların fen eğitiminin okulda gerçekleştiği düşüncesine sahip oldukları fakat fen eğitiminde hayat boyu öğrenme becerilerini okul dışında özgür seçimli öğrenmeyle kazandıklarını göstermişlerdir.

Dünyada fen eğitiminde ise, çevre ile ilgili konular çoğunlukla okul dışında ve özgür seçimli öğrenme yaşantılarıyla elde edilmektedir (Falk & Storkdieck, 2005). Bu da göstermektedir ki; öğrenci ve öğretmenler için okul dışı öğrenme ortamları kalıcı öğrenme ve motivasyon sağlamaktadır. Finlandiya bunu uygulamalarıyla hayata geçirmiştir. Öğretmenlerin farklı ülkelerin öğretim programlarını ve ortamlarını belirli sürelerle yerinde incelemelerine, deneyim kazanmalarına olanak sağlamaktadır.

Pek çok ülke eğitim sisteminde öğrencilerin, üreten, ekonomik ve sosyal gelişmelere katkı sağlayan 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Finlandiya ise bunu hayata geçirmiş ve öğretim programlarında değerlerini koruyarak yaparak, yaşayarak öğrenme ve okul dışı öğrenme yöntemlerini eğitim sistemlerine uyumlu hale getirmiştir.

Günümüzde özellikle “Temel Bilim” derslerini ele aldığımızda öğrencilerin aldıkları bilgiyi özümsemeleri, uygulamaya geçirebilmeleri, çağın gerekliliklerini yerine getirebilmeleri, teknolojik gelişmeleri takip edebilmeleri, sorgulayan, araştıran, buluş yapabilen bireyler olmaları gerektiği düşünülürse Finlandiya bu felsefi öğretim programlarının içerisine alarak okul içinde ve dışında öğrenme ortamları oluşturarak verimli bir şekilde uygulayan bir ülke olmuştur. Bunu başarabilen bir ülkede öğretmenlerin uygulamayı yerinde görmeleri ise eğitimcilere ayrı bir motivasyon kazandırmakta ve öğretmenlerin ben okulumda neler yapabilirim sorusunu sormalarını ve heyecanını yaşamalarını sağlamaktadır.

Öğretmen ve öğrencilerin informal öğrenme için farklı ülke ve coğrafyalarda eğitim sistemlerini, öğretim programlarını yerinde görmeleri, incelemeleri, belirli bir sürede olsa uygulamada yer almaları eğitimde başarı ve motivasyonu artırıcı bir etki olacaktır.

ÖNERİLER

Çalışma sonucunda aşağıdaki önerilerde bulunabilir:

- ✓ Öğretmenlerin farklı ülke ve kültürlerin eğitim sistemlerini yerinde görmeleri motivasyonları ve eğitimde faydalı uygulamalar geliştirebilmeleri açısından oldukça önemlidir, bu nedenle bu tarz çalışmalara eğitimciler katılmalıdır.
- ✓ Finlandiya gibi eğitimde öncü bir ülkede birebir ders gözlemleri ve alınan bilgilerin eğitimcilerin bakış açılarını değiştirdiği onları uygulamaya yönlendirdiği düşünülmektedir.
- ✓ Finlandiya eğitim sisteminde sınav stresinin olmaması, öğrencileri karşılaştırma, dershaneler, özel derslerin olmaması, eğitim saatlerinin çok kısa (ortalama günde dört saat) olması buna rağmen bütün öğrencilerin eşit düzeyde başarılı olması eğitimcileri araştırmaya ve düşünmeye yönlendirmektedir. Bu nedenle bu konu üzerinde geniş kapsamlı araştırma yapılmalı bizim ülkemizde de uygulanabilir şartlar oluşturulmalıdır.
- ✓ “Okullarda okutulacak kitaplara öğretmenlerin kendilerinin karar vermesi, zorunlu temel eğitim boyunca, değerlendirme adına herhangi bir ulusal sınav veya yıl sonu sınavı olmaması, öğrencilerin, öğretmenin hazırladığı sorularla değerlendirilmesi, öğretimin odağında öğrencileri testlere hazırlamaktan ziyade tamamen öğrenme odaklı olması” dikkat çekicidir. Bu nedenle eğitim sistemimizde tamamen yaparak, yaşayarak, araştırmaya ve uygulamaya dayalı, öğrencileri ezberden uzak tutacak modeller geliştirilmesi hedeflenmelidir.
- ✓ Okullar öğrencilerin rahat hissetmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Öğrencilerin okulu benimsemesi için okuldaki bazı işleri sırayla yapmaları, öğretmenlerin öğrencilerle birlikte yemek yemeleri, öğrencilere isimleri ile hitap etmeleri gibi küçük ama etkili uygulamalar bizde de yapılmalıdır. Her öğrencinin kendine özgü bir öğrenme şekli olduğu unutulmamalıdır.
- ✓ Finlandiya’daki gibi “yaşam boyu öğrenme” eğitimin en önemli ilkesi olarak benimsenmelidir. Öğretmenlerin meslek hayatları boyunca katıldıkları kurslar ve eğitimler kendilerini geliştirmeleri için fırsat haline getirilmelidir.
- ✓ Öğretmen adaylarına üniversiteye başvuruda daha seçici ve belirleyici bir sistem getirilmelidir.

- ✓ Fin eğitim sisteminde özel eğitime ihtiyaç duyan fiziksel-zihinsel engelli öğrencilerin ve öğrenme güçlüğü çekenlerin de diğer çocuklarla aynı okulda okuması sağlanıyor. Bizim eğitim sistemimizde de özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere bu şekilde eğitim ortamları hazırlanmalı ve sosyal hayata dahil olmaları sağlanmalıdır.
- ✓ Öncelikle herkese bulunduğu yerde ister şehir merkezi veya ister kırsal olsun eşit koşullarda öğrenme fırsatı sağlanmalıdır. Okul türü ve program çeşitliliğinin en aza indirilerek tüm öğrencilerin Finlandiya’da olduğu gibi belli bir standartta eğitim alması sağlanmalıdır.
- ✓ Öğrencilerin enerjilerini okul dışında atmalarını sağlayacak okul dışı ortamlar oluşturulmalı ve bu ortamlar onlar için aynı zamanda bir öğrenme ortamı olmalıdır.
- ✓ Finlandiya eğitim sisteminde olduğu gibi tamamen bağımsız, sorumluluk sahibi, öğrenmeye ve öğretmeye istekli, kendi kontrolünü kendi yapan, öğretim programı ile araştırmacı, düşünen bireyler yetiştirmeye yönelik çalışan öğretmenler yetiştirmek için çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Öğrencilerin derslerde uygulamalı eğitimler alabilecekleri ortamlar okullarda ve okul dışında geliştirilmelidir. Bu konuda var olan okul dışı öğrenme ortamları değerlendirilmelidir.
- ✓ Finlandiya eğitim sisteminde başarının temel etkeni olarak öğretmenler görülmektedir. Araştırmalar, öğretmen faktörünün öğrencilerin başarısında en önemli unsur olduğunu Finli eğitimcilere göstermiştir. Bu araştırmaların sonucunda Finlandiya, öğretmen eğitiminde köklü değişimler yapmış, kaliteli öğretmenler yetiştirmeyi amaçlamıştır. Bizim ülkemizde de başarının temelinde en önemli unsurun öğretmen olduğu düşüncesiyle bu doğrultuda çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Eğitim sisteminde öğrencilere sorumluluk, güven duygusu veren, uygulamaya dayalı eğitim sistemi benimsenmiştir. Bu durum bizim eğitim sistemimizde de benimsenmelidir.
- ✓ Finlandiya’da eğitim dört öğrenme ortamında yürütülmektedir. Bunlar; Sınıf, laboratuvar, atölye çalışması ve okul dışı çevre. "Gerçek hayat sınıf duvarlarının dışına çıkıyor. Sınıf, atölye ve laboratuvar, sınırlı öğrenme ortamı sağlarken, okul dışı çevre öğrencilere birçok fırsat verir” demekte Finlandiya’lı eğitimciler. Bizim ülkemizde de okul dışı öğrenme ortamları geliştirilmeli ve çok kapsamlı hale getirilmelidir.

- ✓ Eğitimde yapılacak değişiklikler her zaman zor, pahalı ve büyük çaba gerektirmektedir. Bu uğraşların sonuçlarını almak oldukça uzun zaman gerektiren bir süreçtir. Fakat ne kadar uzun sürerse sürsün önemli olan başarılı bir şekilde sonuca ulaşmak için hep birlikte çalışmaktır.

Teşekkür: Bu makaleye notları, fotoğrafları, video kayıtları ile katkıda bulunan Birgül Güler ve Neziha Bilen'e çok teşekkür ederim.

KAYNAKÇA

- Aksu, R., Karadoğan, S., Meşeli, A., Çatak, M., Özkan, E., Çelik, E., Döş, B. (2016). *Türkiye'de Eğitim Sorunlarına Yönelik Akademik Değerlendirmeler ve Çözüm Önerileri I*. Ankara: Maya Akademi Yayınları. Erişim Tarihi:1Mart 2017, https://www.academia.edu/30600925/%c3%96%c4%9eret%c4%b0m_personel%c4%b0n%c4%b0n_meslek%c4%b0_yeterl%c4%b0l%c4%b0kler%c4%b0nden_kaynaklanan_sorunlar
- Berry, J., Sahlberg, P. (2006). Accountability affects the use of small group learning in school mathematics. *Nordic Studies in Mathematics Education*, 11(1), 5-31.
- Çıgırık, E. (2016). Bir Öğrenme Ortamı Olarak Bilim Merkezleri. *İnformal ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 79-97. Erişim Tarihi: 15 Mart 2017, <http://dergipark.gov.tr/jrinen/issue/26875/267108>
- Eraslan, A. (2009, 10 Ekim). *Finlandiya'nın PISA' daki Başarısının Nedenleri: Türkiye için Alınacak Dersler*. Erişim Tarihi:10 Mart 2017, http://www.nef.balikesir.edu.tr/~dergi/makaleler/yayinda/7/EFMED_MTE132.pdf
- Hazır, O. (2015). *Öğretmen Etkililiği: Finlandiya Modeli*. Erişim tarihi: 5 Ocak 2017, http://www.kho.edu.tr/akademik/kho_bilim_dergi/2015_1/1.pdf
- Kavi, E. (2014). *Finlandiya İlk ve Ortaöğretim Sisteminin Genel Özellikleri ve Türk Eğitim Sistemi Açısından Kısa Bir Değerlendirme*. Erişim tarihi: 20 Ağustos 2016, <http://www.ersinkavi.com/wp-content/uploads/2014/09/mmg-dergisi-finlandiya-makalesi.pdf>
- Kivirauma, J., Ruoho, K. (2007). Excellent through special education? Lessons from the Finnish school reform. *Review of Education*, 53, 283-302.
- Malaty, G. (2006). What are the Reasons Behind the Success of Finland in PISA? *Gazette des Mathematiciens*, 108, 59-66.
- OECD (2004). *Principles of Corporate Governance*. Erişim Tarihi: 10 Şubat 2017, <https://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceprinciples/31557724.pdf>
- Onuk, B. (2011). *En Başarılı Eğitim Sistemi Neden Finlandiya'da?* Erişim Tarihi:20 Mart 2016, <https://www.kuraldisi.com/en-basarili-egitim-sistemi-neden-finlandiyada/>
- Saatçioğlu, H. (2014). Dünyanın En Şaşırtıcı Eğitim Sistemi: Finlandiya. Erişim tarihi:10 Temmuz 2016, <https://www.egitimpedia.com/dunyanin-en-sasirtici-egitim-sistemi-finlandiya/#>
- Saçu, D. (2016). *Finlandiya'nın Müfredat Dersleri Kaldırarak Başlattığı Ezber Bozan Eğitim Sistemi*. Erişim Tarihi:15 Nisan 2017, <https://ceotudent.com/finlandiyanin-mufredat-dersleri-kaldirarak-baslattigi-ezber-bozan-egitim-sistemi/>
- Sahlberg, P. (2007). Education policies for raising student learning: the Finnish approach. *Journal of Education Policy*, 22 (2), 147-171.

- Simola, H. (2005). The Finnish miracle of PISA: historical and sociological remarks on teaching and teacher education. *Comparative Education*, 41(4), 455-470.
- Şimşek, C., Şen, A.İ., Bozdoğan, A., Yiğit, E., Kıyıcı, F., Uzun, F., Nuhoglu, H., Ertaş, H., Keleş, Ö. (2011). *Fen Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Westbury, I., Hansen, S. E., Kansanen, P., & Bjorkvist, O. (2005). Teacher education for researchbased practice in expanded roles: *Finland's experience*. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 49 (5), 475-485.